

ÔN TẬP TIẾNG VIỆT LỚP 7 – TUẦN 20 → 22

I. HỆ THỐNG KIẾN THỨC:

	Đặc điểm	Ví dụ
Rút gọn câu	<ul style="list-style-type: none"> - Khi nói hoặc viết có thể lược bỏ một số thành phần của câu tạo thành câu rút gọn - Công dụng: <ul style="list-style-type: none"> + Làm cho câu ngắn gọn hơn, thông tin nhanh, tránh lặp từ ngữ + Ngụ ý hành động, đặc điểm nói trong câu là của chung mọi người (lược bỏ chủ ngữ) - Lưu ý: <ul style="list-style-type: none"> + Không làm cho người nghe, người đọc hiểu sai hoặc hiểu không đầy đủ nội dung câu nói. + Không biến câu nói thành một câu cộc lốc, khiếm nhã. 	<p>VD1: - <i>Học thầy không tày học bạn.</i> -> Rút gọn chủ ngữ → Ngụ ý hành động, đặc điểm nói trong câu là của chung mọi người.</p> <p>VD2: - Những ai ngồi đây? - <i>Ông lý Cựu với ông Chánh hội.</i> -> Rút gọn vị ngữ → Làm cho câu ngắn gọn hơn, thông tin nhanh, tránh lặp từ ngữ</p> <p>VD3: - Bạn về quê lúc nào trở lại? - <i>Một tháng nữa.</i> -> Rút gọn cả CN và VN → Làm cho câu ngắn gọn hơn, thông tin nhanh, tránh lặp từ ngữ</p>
Câu đặc biệt	<ul style="list-style-type: none"> - Là loại câu không cấu tạo theo mô hình chủ ngữ - vị ngữ. - Câu đặc biệt thường dùng để: <ul style="list-style-type: none"> + Nêu thời gian, nơi chốn diễn ra sự việc được nói đến trong đoạn. + Liệt kê, thông báo về sự tồn tại của sự vật hiện tượng. + Bộc lộ cảm xúc. + Gọi đáp. 	<p>VD1: <i>Một đêm mùa xuân. Trên dòng sông êm ả, cái đò cũ của bác Tài Phán từ từ trôi.</i> → Nêu thời gian, nơi chốn diễn ra sự việc được nói đến trong đoạn.</p> <p>VD 2: <i>Đoàn người nhón nháo lên. Tiếng reo. Tiếng vỗ tay.</i> → Liệt kê, thông báo về sự tồn tại của sự vật hiện tượng.</p> <p>VD 3: <i>“Trời ơi !”, cô giáo tái mặt và nước mắt giàn giụa.....</i> → Bộc lộ cảm xúc.</p> <p>VD 4: <i>An gào lên :</i> - <i>Sơn ! Em Sơn ! Sơn ơi!</i> - <i>Chị An ơi!</i> → Gọi đáp.</p>

II. BÀI TẬP VẬN DỤNG:

* **BÀI : RÚT GỌN CÂU**

Bài 1: Thế nào là rút gọn câu? Lấy 2 ví dụ về câu rút gọn?

Bài 2: Khi sử dụng câu rút gọn cần chú ý điều gì?

Bài 3: **Tìm câu rút gọn chủ ngữ trong đoạn trích sau và cho biết tác dụng của nó?**

" Ngày xưa, bố Mị lấy mẹ Mị không có đủ tiền cưới, phải đến vay nhà Thống Lí, bố của Thống Lí Pá Tra bây giờ. Mỗi năm đem nộp lại cho chủ nợ một nương ngô. Đến tận khi hai vợ chồng về già rồi mà cũng chưa trả được nợ. Người vợ chết cũng chưa trả hết nợ."

(Tô Hoài)

Bài 4: Hãy xác định câu rút gọn có trong mỗi đoạn trích sau và khôi phục lại thành phần được rút gọn trong câu tìm được.

a) Con cá trả lời:

– Thôi đừng lo lắng. Cứ về đi. Trời phù hộ lão. Mụ già sẽ là nữ hoàng.

(Ông lão đánh cá và con cá vàng – A.Pu-skin)

b) Quan lớn đỏ mặt tía tai, quay ra quát rằng:

– Đê vỡ rồi!... Đê vỡ rồi, thời ông cách cổ chúng mày, thời ông bỏ tù chúng mày! Có biết không?... Lính đâu? Sao bay dám để cho nó chạy xồng xộc vào đây như vậy? Không còn phép tắc gì nữa à?

(Sống chết mặc bay – Phạm Duy Tốn)

Xem và làm lại các bài tập phần luyện tập SGK trang 16,17,18.

*** BÀI: CÂU ĐẶC BIỆT**

Bài 1: Thế nào là câu đặc biệt? Tác dụng của câu đặc biệt?

Bài 2: Nêu tác dụng của những câu đặc biệt in đậm trong đoạn trích sau đây:

a) **Nhà ông X. Buổi tối. Một chiếc đèn măng sông. Một bộ bàn ghế.** Ông X đang ngồi có vẻ chờ đợi.

b) **Mẹ ơi! Chị ơi!** Em đã về.

c) **Có mưa!**

d) **Đẹp quá!** Một đàn cò trắng đang bay kia!

Bài 3: Tìm câu đặc biệt trong những trường hợp sau đây, cho biết tác dụng của chúng?

a) Buổi đầu sáng hôm ấy. Con mẹ Nuôi, tay cầm lá đơn, đứng ở sân công đường.

(Nguyễn Công Hoan)

b) Tám giờ. Chín giờ. Mười giờ. Mười một giờ. Sân công đường chưa lúc nào kém tấp nập.

(Nguyễn Thị Thu Hiền)

c) Đêm. Bóng tối tràn đầy trên bến Cát Bà.

(Giáo trình TV 3, ĐHSPT)

Bài 4: Tìm những câu đặc biệt trong đoạn văn sau? Nêu tác dụng của nó.

a. Cây tre Việt Nam. Cây tre xanh nhũn nhặn, ngay thẳng, thủy chung, can đảm.

b. Trời ơi! Cô giáo tái mặt và nước mắt giàn giụa.

c. Sớm. Chúng tôi hội tụ ở góc sân. Toàn chuyện trẻ con. Râm ran.

d. Một tiếng gà gáy xa. Một ánh sao mai chưa tắt. Một chân trời đỏ ửng phía xa. Một chút ánh sáng hồng trên mặt ruộng lúa lên đồng.

Xem và làm lại các bài tập phần luyện tập SGK trang 29

*** BÀI TẬP TỔNG HỢP:**

Bài 1: Xác định câu rút gọn, câu đặc biệt trong đoạn trích sau:

a. Hè. Háo hức vác ba lô ra bên xe. Hình ảnh ngôi nhà và khoảng sân lốm đốm hoa trứng cá ẩn hiện trước mặt như một ám ảnh ngọt ngào.

b. Cây trứng cá vẫn đứng tước sân. Phông phao. Tươi tốt.

Bài 2: Viết 1 bài văn ngắn (khoảng 10 câu) có sử dụng câu rút gọn, câu đặc biệt trình bày về ý kiến: Nói chuyện riêng trong giờ học sẽ ảnh hưởng tới kết quả học tập. Xác định rõ các kiểu câu rút gọn, câu đặc biệt đã sử dụng.

Bài 3: Bài tập trắc nghiệm:

Câu 1: Mục đích sử dụng nào sau đây không phải của câu rút gọn ?

- A. Làm cho câu gọn hơn C. Vừa thông tin nhanh vừa tránh lặp từ
B. Bộc lộ cảm xúc D. Ngụ ý đặc điểm nói trong câu là của chung

Câu 2: Câu văn thứ 2 trong đoạn trích "Tinh thần yêu nước cũng như các thứ của quý. Có khi được trưng bày trong tủ kính, trong bình pha lê, rõ ràng dễ thấy." được rút gọn thành phần nào?

- A. Chủ ngữ C. Bổ ngữ B. Vị ngữ D. Trạng ngữ

Câu 3:Đâu là câu rút gọn trả lời cho câu hỏi :“ Hàng ngày, cậu dành thời gian cho việc gì nhiều nhất ?”

- A Tất nhiên mình dành cho việc đọc sách .
B Đọc sách là việc mình dành nhiều thời gian nhất .
C Mình dành nhiều thời gian cho việc đọc sách .
D Đọc sách đấy mà .

Câu 4: Trong những câu sau đây , câu nào là câu rút gọn ?

- A _ Người ta là hoa đất .
B _ Học ăn , học nói , học gói , học mở .
C Người đẹp vì lụa , lúa tốt vì phân .
D _ Tôm đi chạng vạng , cá đi rạng đông..

Câu 5: Em hãy đọc đoạn đối thoại sau đây :

- Bao giờ cậu đi Hà Nội?

- Ngày mai .

Câu rút gọn in đậm ở trên đã lược bỏ thành phần nào trong câu?

- A - Chủ ngữ và trạng ngữ. B- Vị ngữ và trạng ngữ ..
C - Trạng ngữ và bổ ngữ . D - Cả chủ ngữ và vị ngữ.

Câu 6:Khi ngụ ý hành động đặc điểm nói trong câu là của chung mọi người thì người ta lược bỏ thành phần nào trong câu ?

- A Chủ ngữ. . B Vị ngữ.
C Trạng ngữ . D Chủ ngữ và vị ngữ.

Câu 7: Trong các câu sau đây , câu nào là câu đặc biệt ?

- A Trên cao ,bầu trời trong xanh.
B Lan được đi tham quan nhiều nơi.
C Mưa rất to .
D Hoa sim!

Câu 8:Câu nào nêu đúng khái niệm câu đặc biệt ?

- A Đó là loại câu không cấu tạo theo mô hình chủ ngữ ,vị ngữ.
B Đó là một câu bình thường ,có đủ chủ ngữ và vị ngữ.
C Đó là một câu chỉ có thành phần chủ ngữ.
D Đó là một câu đã được lược bỏ cả chủ ngữ và vị ngữ.

Câu 9: Đọc câu rút gọn sau đây : “ Có khi được trưng bày trong tủ kính , trong bình pha lê rõ ràng dễ thấy .” (Hồ Chí Minh)

Câu rút gọn trên đã lược bỏ thành phần nào ?

- A Chủ ngữ. B Vị ngữ .
C Trạng ngữ D Chủ ngữ và vị ngữ.

Câu 10:Trong các câu sau đây, câu nào có cụm từ “ mùa xuân” là câu đặc biệt ?

- A Mùa xuân của tôi _ mùa xuân của Hà Nội _là mùa xuân có mưa riêu riêu ,gió lạnh lạnh,có tiếng nhạn kêu trong đêm xanh... (Vũ Bằng).
B Mùa xuân, cây gạo gọi đến bao nhiêu là chim . (Vũ Tú Nam).
C Tự nhiên như thế : Ai cũng chuộng mùa xuân. (Vũ Bằng)
D Mùa xuân ! Mỗi khi chim họa mi tung ra những tiếng hót vang lừng ,mọi vật như có sự đổi thay kỳ diệu. (Võ Quảng)

Câu 11: Đọc đoạn văn sau đây :

“ ... Trời ơi ! ,cô giáo tái mặt và nước mắt giàn giụa . Lũ nhỏ cũng khóc mỗi lúc một to hơn .”
(Khánh Hoài).

Tác dụng của câu đặc biệt in đậm trong câu trên là gì ?

- A Bộc lộ cảm xúc .
- B Liệt kê ,thông báo về sự tồn tại của sự vật hiện tượng .
- C Xác định thời gian, nơi chốn diễn ra sự việc được nói đến trong câu .
- D Gọi đáp .

Câu 12: Thế nào là câu đặc biệt?

- A. Câu cấu tạo theo mô hình chủ ngữ - vị ngữ
- B. Câu không cấu tạo theo mô hình chủ ngữ - vị ngữ
- C. Câu chỉ có chủ ngữ
- D. Câu chỉ có vị ngữ.

Câu 13: Câu đặc biệt không được dùng để ?

- A. Bộc lộ cảm xúc
- B. Gọi đáp
- C. Liệt kê thông báo về sự tồn tại của sự vật
- D. Làm cho lời nói ngắn gọn.

Câu 14: Câu văn nào sau đây là câu đặc biệt ?

- A. Sức người khó lòng địch nổi sức người
- B. Thế dê không sao cự được với thế nước.
- C. Nguy thay
- D. Khúc dê này hỏng mất.

Câu 15: Khi ngụ ý hành động đặc điểm nói trong câu là của chung mọi người thì người ta lược bỏ thành phần nào trong câu ?

- A Chủ ngữ. .
- B Vị ngữ.
- C Trạng ngữ .
- D Chủ ngữ và vị ngữ.

- **Yêu cầu: HS in phần bài tập và làm. Khi làm xong chụp, gửi lại file bài tập cho GV vào ngày 29/2/2020.**